

εν ολίγοις

ημερωτικό δελτιο

Μάϊος 2017

Το παρόν τεύχος 'εν ολίγοις' του Μαΐου 2017 είναι το πρώτο που δημοσιεύεται και στην αγγλική γλώσσα, καθώς διευρύνονται οι δραστηριότητες του ΚΔΕΟΔ σε συνεργασία με ακαδημαϊκούς ή άλλους φορείς του εξωτερικού.

Στο πλαίσιο αυτό, το Διοικητικό Συμβούλιο και τα στελέχη του επιστημονικού και διοικητικού προσωπικού του ΚΔΕΟΔ με χαρά θα υποδεχθούν στις 24 Ιουνίου τα μέλη του Επιστημονικού Συμβουλίου (Kuratorium) του Ιδρύματος Fritz Thyssen. Με αφορμή την επίσκεψη αυτή, θα πραγματοποιηθεί στο αμφιθέατρο 'Δημήτριος Ευρυγένης' του ΚΔΕΟΔ μια συζήτηση για την προστασία των θεμελιωδών αξιών στην Ε.Ε. Στη συζήτηση θα λάβουν μέρος, αφενός ο Πρόεδρος του Ομοσπονδιακού Συνταγματικού Δικαστηρίου καθηγητής κ. Andreas Vosskuhle, που είναι και μέλος του Επιστημονικού Συμβουλίου του Ιδρύματος, και ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του ΚΔΕΟΔ καθηγητής κ. Vasileios Skouras, οι οποίοι θα εξετάσουν το θέμα από θεσμικής πλευράς και, αφετέρου, ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου του Ιδρύματος Thyssen καθηγητής κ. Christoph Marksches και ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Erfurt της Γερμανίας κ. Vasileios Makridis, οι οποίοι θα ασχοληθούν με το θέμα από θεολογικής πλευράς.

Στο τεύχος αυτό παρουσιάζονται, επίσης, οι εκδηλώσεις για την αναγόρευση του καθηγητή στο Collège de France κ. Alain Supiot σε επίτιμο διδάκτορα του ΑΠΘ.

Η υπόλοιπη ύλη του τεύχους περιλαμβάνει τις επετειακές εκδηλώσεις που πραγματοποιήθηκαν επ' αφορμή της συμπλήρωσης 60 χρόνων από την υπογραφή στις 25 Μαρτίου 1957 των 'Συνθηκών της Ρώμης', όπως συνθίζεται να αποκαλούνται οι δύο διεθνείς συνθήκες με τις οποίες ιδρύθηκαν η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ) και η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (ΕΥΠΑΤΟΜ) και από τις οποίες πρέρχεται η σημερινή Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η ύλη ολοκληρώνεται με τη στήλη επικαιρότητας για το Brexit.

Εκδηλώσεις για την αναγόρευση του καθηγητή στο Collège de France κ. Alain Supiot σε επίτιμο διδάκτορα του ΑΠΘ

Στις 3 Μαΐου 2017 στην αίθουσα τελετών της Παλαιάς Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ, η Νομική Σχολή του ΑΠΘ απένειμε τον τίτλο του επίτιμου διδάκτορα στον καθηγητή του Collège de France κ. Alain Supiot, έναν από τους πλέον σημαντικούς σύγχρονους εργατολόγους και θεωρητικό του δικαίου.

Η τελετή άρχισε με τις προσφωνήσεις του Κοσμήτορα της Νομικής Σχολής, καθηγητή κ. Γεωργίου Δέλλιου, και της Αναπληρώτριας Πρυτάνεως του ΑΠΘ, καθηγήτριας κ. Δέσποινας Κλαβανίδου. Στη συνέχεια, ακολούθησαν οι έπαινοι προς τον τιμώμενο από τους καθηγητές της Νομικής Σχολής κ.κ. Άγγελο Στεργίου και Πέτρο Στάγκο και την καθηγήτρια κ. Χριστίνα Δεληγιάννη-Δημητράκου, που μίλησαν για τη συμβολή του Alain Supiot στη διαμόρφωση του γαλλικού και ευρωπαϊκού κοινωνικού δικαίου, τις απόψεις του για τη φιλοσοφική και κριτική θέση της σημερινής κοινωνίας, όπου κυριαρχεί η διακυβέρνηση μέσω των αριθμών, και την ενασχόλησή του με τη δογματική ανθρωπολογία και το συγκριτικό δίκαιο. Στην αντιφώνησή του, ο τιμώμενος καθηγητής, αφού αναφέρθηκε στη μακρά σχέση του με τη Νομική Σχολή του ΑΠΘ, ανέπτυξε το θέμα: «Σκέψεις για την εξασθένιση του Κράτους». Η τελετή ολοκληρώθηκε με την παρουσίαση, από τη χορωδία 'Γιάννης Μάντακας' του ΑΠΘ και τα χορωδιακά σύνολα του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ, ποίησης του Οδυσσέα Ελύτη μελοποιημένης από τον Μίκη Θεοδωράκη.

Την επόμενη ημέρα, 4 Μαΐου 2017, στο αμφιθέατρο 'Δημήτριος Ευρυγένης' του ΚΔΕΟΔ, ο καθηγητής κ. Alain Supiot, ως προσκεκλημένος ομιλητής του κύκλου «Ελληνογαλλικές συζητήσεις της Θεσσαλονίκης» που διοργανώνει το Γαλλικό Ινστιτούτο Θεσσαλονίκης, συνομίλησε με τον καθηγητή και αναπληρωτή Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Κοινωνικών Δικαιωμάτων κ. Πέτρο Στάγκο για το θέμα: «Υπάρχει μέλλον για το εργατικό δίκαιο;». Τη συζήτηση, την οποία παρακολούθησαν και στην οποία συμμετείχαν καθηγητές, νομικοί και φοιτητές, συντόνισε η Γραμματέας του ΚΔΕΟΔ καθηγήτρια κ. Χριστίνα Δεληγιάννη- Δημητράκου.

ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Η Ενίσχυση των Δικαιωμάτων των Ευρωπαίων Πολιτών

Το Κέντρο Αριστείας Jean Monnet του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, σε συνεργασία με τον Δικηγορικό Σύλλογο Θεσσαλονίκης και την Ελληνική Ένωση Ευρωπαϊκού Δικαίου, της οποίας Πρόεδρος είναι ο Πρόεδρος του ΚΔΕΟΔ καθηγητής κ. Βασίλειος Σκουρής, διοργάνωσαν στις 27 Απριλίου 2017 στο Αμφιθέατρο 'Ιωάννης Μανωλεδάκης' του Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης εκδήλωση για την ενίσχυση των δικαιωμάτων των ευρωπαίων πολιτών, που περιλάμβανε δύο συνεδρίες, η πρώτη στην ελληνική και η δεύτερη στην αγγλική γλώσσα.

Στην πρώτη συνεδρία της εκδήλωσης, την οποία συντόνισε ο καθηγητής κ. Βασίλειος Σκουρής, η αναπληρώτρια καθηγήτρια του ΠΑΜΑΚ κ. Δέσποινα Αναγνωστοπούλου μίλησε για τις εξελίξεις στην ενωσιακή νομοθεσία και νομολογία σχετικά με τα δικαιώματα των ευρωπαίων πολιτών. Κατόπιν, ο αναπληρωτής καθηγητής του ΔΠΘ και κάτοχος της Έδρας Jean Monnet κ. Μιχαήλ Χρυσομάλλης ανέλυσε τις ενωσιακές προσπάθειες για τη διασφάλιση του κράτους δικαίου στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πέρα από τον μηχανισμό του άρθρου 7 ΣΕΕ. Ο τρίτος ομιλητής, επίκουρος καθηγητής του ΠΑΜΑΚ κ. Ιωάννης Παπαδόπουλος, παρουσίασε τον θεσμό της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών, επισημαίνοντας τις λειτουργικές αδυναμίες του, που στην πράξη οδηγούν στην αδρανοποίησή του, και προτείνοντας τρόπους ενίσχυσής του.

Η δεύτερη συνεδρία, με συντονίστρια την αναπληρώτρια καθηγήτρια του ΑΠΘ κ. Λίνα Παπαδοπούλου, άρχισε με την εισήγηση του καθηγητή του Αυτόνομου Πανεπιστημίου της Βαρκελώνης κ. Miguel Gardeñes Santiago, που εξέτασε το καίριο ζήτημα της διασυνοριακής συνέχειας της προσωπικής κατάστασης ('civil status') του ατόμου ως αναγκαίας προϋπόθεσης για την ενίσχυση των δικαιωμάτων των ευρωπαίων πολιτών. Στη συνέχεια, η κ. Άννα-Μαρία Κώνστα, λέκτορας του ΑΠΘ, ανέπτυξε τους προβληματισμούς της για το δικαίωμα μέριμνας του ευρωπαίου πολίτη όσον αφορά τα μέλη της οικογένειάς του, που είναι υπήκοοι τρίτων χωρών, και κατά πόσον αυτό τείνει στην ενίσχυση ή στον περιορισμό των δικαιωμάτων των ευρωπαίων πολιτών.

Η συμμετοχή του κοινού υπήρξε μεγάλη και οι ενδιαφέρουσες ερωτήσεις διαμόρφωσαν έναν ζωντανό διάλογο, με τον οποίο ολοκληρώθηκε η επιτυχημένη αυτή εκδήλωση.

Εκδήλωση για την Ημέρα της Ευρώπης

Με αφορμή την 'Ημέρα της Ευρώπης' και την συμπλήρωση εξήντα χρόνων από την υπογραφή των Συνθηκών της Ρώμης, ο Κύκλος Ιδεών για την Εθνική Ανασυγκρότηση πραγματοποίησε στις 9 Μαΐου 2017 εκδήλωση στο Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης με θέμα: «Η Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση αντιμετωπή με νέες προκλήσεις - Η Ελλάδα μέσα σε μια Ευρώπη που αλλάζει».

Ο Πρόεδρος του ΚΔΕΟΔ και επί δωδεκαετία Πρόεδρος του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθηγητής κ. Βασίλειος Σκουρής, μίλησε για την Ευρωπαϊκή Ένωση ως «Κοινότητα Αξιών» και την κρίση που αυτή φαίνεται να διέρχεται. Ο κ. Σκουρής εξέφρασε την άποψη ότι ο σκεπτικισμός, με τον οποίο αντιμετωπίζεται σήμερα το ευρωπαϊκό οικοδόμημα, είναι αναμενόμενος και θα πρέπει να γίνει αντιληπτός ως υγιής αντίδραση απέναντι σε έναν οργανισμό που είναι ζωντανός και εξελίσσεται. Ταυτόχρονα, όπως υπογράμμισε ο κ. Σκουρής, υπάρχει και έντονη αναβίωση της ευρωπαϊκής ιδέας, εξαιτίας δύο κυρίως δεδομένων: του Brexit, που συσπείρωσε τους υπόλοιπους, πλην Βρετανών, ευρωπαίους πολίτες και τους οδήγησε να συνειδηποιήσουν τα θετικά της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, και του ευρώ, που, παρά τη διαρκή αμφισβήτησή του, παραμένει ένα πολύ ισχυρό νόμισμα.

Ο ομότιμος καθηγητής του ΑΠΘ και πρώην ευρωβουλευτής, κ. Ιωάννης Κουκιάδης, στο πρώτο μέρος της ομιλίας του ανέπτυξε τις σκέψεις του για τη διαχρονική διαμόρφωση της ενωσιακής συνείδησης, με γνώμονα την ανάγκη κατανόησης των προβλημάτων που βιώνει σήμερα η Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο κ. Κουκιάδης, αφού αναφέρθηκε στις ρίζες που έχει το εγχείρημα για την ευρωπαϊκή ενοποίηση στο απώτατο παρελθόν της περιόδου του Μεσαίωνα, τόνισε ότι, παρά την ανάσχεση που προκάλεσε στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση η μη υιοθέτηση ευρωπαϊκού συντάγματος, η Ένωση έχει επιτύχει πλήρως στην ενοποίηση πολλών και σημαντικών τομέων της οικονομίας. Στο δεύτερο μέρος της ομιλίας του ο κ. Κουκιάδης επεσήμανε τα σημερινά ελλείμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πολιτικό επίπεδο, όπου είναι έκδηλη η αδυναμία διατύπωσης κοινών θέσεων σε κρίσιμα ζητήματα της εξωτερικής πολιτικής (μεταναστευτικό, ισλαμικός φονταμενταλισμός), στο οικονομικό επίπεδο, όπου κυριαρχούν οι προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης, και τέλος στο επίπεδο του 'κοινωνικού προβλήματος', όπου η ανάγκη για την προώθηση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας είχε ως παράπλευρη συνέπεια την αύξηση

των ανισοτήτων και την διάσπαση της κοινωνικής συνοχής.

Ο καθηγητής του ΑΠΘ κ. Γιάννης Στεφανίδης, χρησιμοποιώντας στοιχεία από δημοσκοπήσεις, αναφέρθηκε στη σημερινή εικόνα της κοινής γνώμης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις αντιλήψεις των πολιτών για την ευρωπαϊκή ταυτότητα και τους θεσμούς. 'Όπως διαπίστωσε ο κ. Στεφανίδης, οι πολίτες αντιμετωπίζουν την Ένωση περισσότερο ως οικονομική παρά ως πολιτική κοινότητα και επικεντρώνονται στις αρνητικές παρά στις θετικές πτυχές της. Καταλήγοντας ο κ. Στεφανίδης σημείωσε ότι, καθώς η Ευρωπαϊκή Ένωση βρίσκεται στη δυσκολότερη καμπή της πορείας της, δεν πρέπει ούτε να υπάρχει εφησυχασμός για το μέλλον του ευρωπαϊκού κεκτημένου ούτε να θεωρούνται δεδομένα τα επιτεύγματα των τελευταίων πενήντα χρόνων.

Ο αναπληρωτής καθηγητής του ΠΑΜΑΚ κ. Σπύρος Λίτσας αναφέρθηκε στα προβλήματα της πρωτογενούς και δευτερογενούς ασφάλειας τα οποία απασχολούν σήμερα την Ευρωπαϊκή Ένωση, αναλύοντας τα εξής επιμέρους ζητήματα που συνδέονται με τα προβλήματα αυτά: την πρόκληση του λαϊκισμού, τη γήρανση του ευρωπαϊκού πληθυσμού και τη συνεπαγόμενη κατάρρευση του κοινωνικού κράτους, το τζιχαντιστικό Ισλάμ, που χρειάζεται να μελετηθεί σε βάθος, την απουσία επαρκούς ανάπτυξης των μη συμβατικών ενεργειακών πηγών και, τέλος, την άρνηση ή την αποτυχία, αναλόγως με την αντίληψη καθενός, της πολιτικής εμβάθυνσης της Ένωσης.

Η εκδήλωση ολοκληρώθηκε με την ομιλία του καθηγητή, Βουλευτή και πρώην υπουργού κ. Ευάγγελου Βενιζέλου, που καταρχήν χαρακτήρισε την Ευρωπαϊκή Ένωση ως 'πετυχημένο, πρωτότυπο και υθριδικό σε πολλά σημεία ιστορικό γεγονός' και εκτίμησε ότι ο απολογισμός του ευρωπαϊκού εγχειρήματος τα τελευταία εξήντα χρόνια είναι αναμφίβολα θετικός. Ωστόσο, μετά την κρίση του 2008, που ξεκίνησε ως χρηματοπιστωτική κρίση και μετατράπηκε σε δημοσιονομική, τέθηκε υπό αμφισβήτηση σε μεγάλο βαθμό η δυνατότητα όχι μόνον της Ευρωζώνης αλλά και της οικονομικής διακυβέρνησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης εν γένει να λειτουργεί αποτελεσματικά υπό συνθήκες κρίσης.

Μετά την παρουσίαση των ομιλιών, ακολούθησε εκτενής και ενδιαφέρουσα συζήτηση, την οποία συντόνισε η δημοσιογράφος κ. Χριστίνα Ταχιάου.

Brexit

Οδηγίες διαπραγμάτευσης για τη συμφωνία αποχώρησης

Στις 22 Μαΐου 2017 το Συμβούλιο της ΕΕ, σε σύνθεση 27 κρατών μελών, απόφασισε, κατόπιν προτάσεως που παρουσίασε η Επιτροπή στις 3 Μαΐου 2017 και με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές που υιοθετήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 29 Απριλίου 2017 σύμφωνα με το άρθρο 50 ΣΕΕ, να εγκρίνει την έναρξη των διαπραγματεύσεων για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου και να ορίσει επισήμως την Επιτροπή ως διαπραγματευτή της Ένωσης.

Για τον σκοπό αυτό, υιοθετήθηκε μία πρώτη ομάδα οδηγιών που θα κατευθύνουν την Επιτροπή στον πρώτο γύρο των διαπραγματεύσεων, στόχοι του οποίου είναι, αφενός η παροχή κατά το δυνατόν περισσότερης σαφήνειας και ασφάλειας δικαίου, και, αφετέρου, η οργάνωση της αποχώρησης. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο είναι αρμόδιο να αξιολογήσει εάν έχει σημειωθεί επαρκής πρόοδος και, ακολούθως, εάν οι διαπραγματεύσεις μπορούν να προχωρήσουν στην επόμενη φάση, η οποία θα αφιερωθεί στην επίτευξη συμφωνίας για τη μελλοντική σχέση ΕΕ και Ηνωμένου Βασιλείου. Η συζήτηση του πρώτου γύρου θα περιστραφεί σε θέματα 'απαραίτητα για την «εύτακτη αποχώρηση», στα οποία συμπεριλαμβάνονται τα δικαιώματα των πολιτών, ο οικονομικός διακανονισμός μεταξύ ΕΕ και Ηνωμένου Βασιλείου, η κατάσταση στην Ιρλανδία, καθώς και άλλα ζητήματα στα οποία ελλοχεύει ο κίνδυνος της ανασφάλειας δικαίου ως συνέπειας της αποχώρησης.

Η προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου και των μελών της οικογένειάς τους, που θίγονται από την αποχώρηση, συνιστά προτεραιότητα για τις διαπραγματεύσεις. Σύμφωνα με την απόφαση του Συμβουλίου, οι διαπραγματεύσεις αυτές πρέπει να είναι αμοιβαίες και βασισμένες στην ίση μεταχείριση των Ευρωπαίων πολιτών σε σύγκριση με τους Βρετανούς, καθώς και να καλύπτουν τα δικαιώματα της διαμονής και της ελεύθερης διακίνησης, αλλά και κάθε άλλο ζήτημα σχετικό με τα δικαιώματα αυτά, όπως την υγειονομική περίθαλψη. Επιπλέον, το Συμβούλιο επισημαίνει την ανάγκη για σύναψη μίας και μόνης οικονομικής συμφωνίας για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του ΗΒ ως μέλους της ΕΕ και για την κάλυψη του ειδικού κόστους της αποχώρησής του. Περαιτέρω, επιβεβαιώνεται από πλευράς ΕΕ η στήριξη της ειρήνης, της σταθερότητας και της συμφιλίωσης στην Ιρλανδία. Τέλος, οι διαπραγματεύσεις της πρώτης φάσης θα διεξαχθούν με τρόπο, ώστε να αποφευχθεί ενδεχόμενη δημιουργία «νομικού κενού» όσον αφορά τα αγαθά που κυκλοφορούν ήδη στην ενιαία αγορά.

